

PIRMIEJI ŽINGSNIAI

(Amerikos Lietuvių Kooperacijos Darbuotė)

DALINKIMAS GYVOMIS ŽINIOMIS

Pasirūšę paduoti "Darbininko" skaitytojams žinių apie Amerikos lietuvių pirmuosius bandymus kooperacijos srityje, aš visų pirma norėčiau atkreipti dėmesį į mūsų kooperatorių, ir visos mūsų visuomenės — tai, kaip svarbu yra, kad mes visi turėtume žinių iš filoro gyvenimo daugiau turėtume.

Mūsų laikraščiai daugiausiai rašo apie veikimą, keliones, kalbas, nes sumanymus visų ty, kurie, vedę senąją, kapitalistinę išnaudojimo tvarką. Ką Poincaré, ar Morganas, ar Stinnes sumanė, ar pasakė, ar padarė, — apie tai visos pasaulio laikraščiai tuoju paskelbia. Bet reikia žinoti, kad visi tie ponai rita žemyn, kad jie garbina ir garsina supuvusį medį.

Kur nors nuolatėje kolonijoje būrėlis darbo žmonių sutarė patys savo pajėgumais, dirbdami broliškai iš vieno, aprūpinti savo pragyvenimo reikalus. Jų niekas nemato, ir nežino. Bet tie tai yra naujo gražaus pasaulio budavotojai. Jie krauna plytas į naujus žmonių rūpnas. Tokių būrėlių šiandien jau pilna ant žemės rutulio. Štai ir mes, lietuviai išsivai, turime tų naujų budavotojų 22 būrėlius. Ką mes apie juos žinome? Ar mums ligšiol rūpėjo jų darbuotė? O Dievas liūdinku — žmonių ateities jų darbas yra daug svarbesnis ir naudingesnis, kaip visų imperijalistų ir militaristų patrijotinės kalbos.

Toliau, jei pažvelgsime į mūsų laikraščių korespondencijas — matome ten baisų vienodumą. Kuopn draugų amžinai vienodų susirinkimų aprašymas — ir vakarėlių išgyrimas (retkarčiais išpeikimas). Susirinkimai ir vakarėliai, vakarėliai ir susirinkimai, ir taip toliau, be galo ir krašto, kaip toji dainoj "Be galo," tik su tuo pajauirinu, kad kai ateina vasara, tada bus aprašomi ne susirinkimai ir vakarėliai, bet susirinkimai ir piknikai.

Na, žinoma, ir susirinkimai, ir vakarėliai yra labai svarbūs ir reikalingi. Bet jeigu vien tik apie juos teskambina visų mūsų kolonijų korespondentai štai jau per metų dešimtį — tai argi nuostabi, kad ima jau nebėskanai atsirgti.

Argi mūsų gyvenimas tik iš to tesusideda? Ar vakarėliai ir išvaizdiniai yra pati svarbių mūsų gyvenimo dalis? Ar mes jau nebeturime gyvenimo kitų reikalių ir kitokių mokymų, kaip kuopos ir susirinkimai?

Štai mūsų dirbtuvėse, krakšlose — čia nuolat tikroji, nemuduoji gyvenimo drama. Žmonės palieka ten ne tik savo prakaitą, savo spėkas, bet ir savo sielos dalį. Susižeidžia, dažnai galą gauna. Kodel mes taip mažai žinių turime iš tos dramos vietų?

Štai mes savo gyvenime, savo dysoje, papročiuose matome tiek daug dar tamsumo, tiek apsvaigintų galvų, tiek žmonių širdžių, išvirkimo, nerangumo, tiek ištautėjimo. Kodel mes tu blogybų nematome — ir ypač pastangų joms sunaikinti? Ir pasidžiaugti? Štai tą bedalį varguoli — kur tik įsiai nepasiseks, kur tik neprieis — visi savotiškai paglamonėja, nučulpdami jo uždario dalį — neva už pataravimą.

O štai kuopelės darbininkų, kuriems galvoj prašvito, jūnsaksų. Todėl Pietų Amerikoje nėra tokių papročių ir madų komunizmo bei monotonizmo. Ten viešpatuoja originalumas bei įvairumas, kurie stiprina savystovumo psichologinį elementą. Nuo pat Kolumbo laikų, kiekviena ispanų kolonija savystoviai vystė laiknrius savo gyvenimo ypatybes, kurios dabar jau išaugo į tautines tradicijas. Šitas tradicijas kiekviena respublika brangina ir todėl nenori su savo kaimynais susilieti.

KALBOS ATŽVILGIU Latiniškoje Amerikoje randame tris savystoves ir skirtingas grupes: negrų respublika Haiti (2,500,000 gyv.) kalba francūziškai (Mat jos kultūrai pradus padėjo francūzų misionieriai); Brazilija (32,000,000) kalba portugališkai; ir visos kitos respublikos — ispaniškai. Tikros valstybinės svarbos Latiniškoje Amerikoje turi tik ispanų ir portugalų kalbos, nors francūzų kalba ten visur mylima ir inteligentijos didžiama jos moka. Tad kalbos atžvilgiu Latiniškoji Amerika dabinasi į dvi dideles grupes: ispanų 60 milijonų ir portugalų 32 milijonų. Žinoma, šios grupės yra daug atskirų kolonijų kurios turi ir savas nevalstybines kalbas ir jas nuolat vartoja savo gyvenime. Venecueloje, Kolumbijoje, Ekvadore, Peruviijoje, Bolivijoje, Paragvaj, Brazilijos miškuose, Meksikoje ir Centralinėje Amerikoje vietomis yra arti pusės (tarkiai ir daugiau) gryjų indijonų, kurie šale valstybinės kalbos vartoja ir savas indijoniškas kalbas.

Pietinėje Brazilijoje ir Čili yra stambių vokiškų kolonijų. Argentinoje ir Brazilijoje yra apie 3 milijonus italų. Šitos kolonistų grupės, žinoma, beveik nekenkia latynų vienybės idėjai. Sunkiausia būtų nugalėti tai GEOGRAFINES SĄLYGAS. Neapsakomai dideli plotai, kur susisiekimą kliudė vienur aukščiausi kalnai, kitur neįkengiami miškai-silvasai. Retai išbarstyti gyventojai neranda jokios galimybės situos plotus nugalėti ir įtaisyti gerą susisiekimą, be kurio negalima ir tų respublikų federacija. Turint omeny geografines bei etnografines sąlygas, negalima nei svajoti iš Latiniškos Amerikos padaryti viena galingą respubliką. Vienok 20 šitų respublikų galima būtų sugrupuoti į 3 grupes: 1) Meksika su Centraline Amerika bei Vakarinės Indijos salomis galėtų sudaryti vieną grupę iš 28 milijonų; 2) Brazilija jau užbaigta vienu, 32 milijonų gyv.; 3) visos kitos respublikos nuo Kolumbijos ir Ugninės Žemės galėtų irgi sudaryti vieną grupę iš 35 milijonų gyv. Nors šitos grupės sudarymui daug dar kankytų Andų aukštosios viršūnės.

Kaip bus aišty — vistiek. Viena tik aišku, jog kada nors Latiniškoji Amerika susilaus savo Didybės Amžiaus ir gal būt taps kymiausia baltųjų žmonių civilizacijos oazė.

rinkimai ir vakarėliai, vakarėliai ir susirinkimai, ir taip toliau, be galo ir krašto, kaip toji dainoj "Be galo," tik su tuo pajauirinu, kad kai ateina vasara, tada bus aprašomi ne susirinkimai ir vakarėliai, bet susirinkimai ir piknikai.

Na, žinoma, ir susirinkimai, ir vakarėliai yra labai svarbūs ir reikalingi. Bet jeigu vien tik apie juos teskambina visų mūsų kolonijų korespondentai štai jau per metų dešimtį — tai argi nuostabi, kad ima jau nebėskanai atsirgti.

Argi mūsų gyvenimas tik iš to tesusideda? Ar vakarėliai ir išvaizdiniai yra pati svarbių mūsų gyvenimo dalis? Ar mes jau nebeturime gyvenimo kitų reikalių ir kitokių mokymų, kaip kuopos ir susirinkimai?

Štai mūsų dirbtuvėse, krakšlose — čia nuolat tikroji, nemuduoji gyvenimo drama. Žmonės palieka ten ne tik savo prakaitą, savo spėkas, bet ir savo sielos dalį. Susižeidžia, dažnai galą gauna. Kodel mes taip mažai žinių turime iš tos dramos vietų?

Štai mes savo gyvenime, savo dysoje, papročiuose matome tiek daug dar tamsumo, tiek apsvaigintų galvų, tiek žmonių širdžių, išvirkimo, nerangumo, tiek ištautėjimo. Kodel mes tu blogybų nematome — ir ypač pastangų joms sunaikinti? Ir pasidžiaugti? Štai tą bedalį varguoli — kur tik įsiai nepasiseks, kur tik neprieis — visi savotiškai paglamonėja, nučulpdami jo uždario dalį — neva už pataravimą.

O štai kuopelės darbininkų, kuriems galvoj prašvito, jūnsaksų. Todėl Pietų Amerikoje nėra tokių papročių ir madų komunizmo bei monotonizmo. Ten viešpatuoja originalumas bei įvairumas, kurie stiprina savystovumo psichologinį elementą. Nuo pat Kolumbo laikų, kiekviena ispanų kolonija savystoviai vystė laiknrius savo gyvenimo ypatybes, kurios dabar jau išaugo į tautines tradicijas. Šitas tradicijas kiekviena respublika brangina ir todėl nenori su savo kaimynais susilieti.

KALBOS ATŽVILGIU Latiniškoje Amerikoje randame tris savystoves ir skirtingas grupes: negrų respublika Haiti (2,500,000 gyv.) kalba francūziškai (Mat jos kultūrai pradus padėjo francūzų misionieriai); Brazilija (32,000,000) kalba portugališkai; ir visos kitos respublikos — ispaniškai. Tikros valstybinės svarbos Latiniškoje Amerikoje turi tik ispanų ir portugalų kalbos, nors francūzų kalba ten visur mylima ir inteligentijos didžiama jos moka. Tad kalbos atžvilgiu Latiniškoji Amerika dabinasi į dvi dideles grupes: ispanų 60 milijonų ir portugalų 32 milijonų. Žinoma, šios grupės yra daug atskirų kolonijų kurios turi ir savas nevalstybines kalbas ir jas nuolat vartoja savo gyvenime. Venecueloje, Kolumbijoje, Ekvadore, Peruviijoje, Bolivijoje, Paragvaj, Brazilijos miškuose, Meksikoje ir Centralinėje Amerikoje vietomis yra arti pusės (tarkiai ir daugiau) gryjų indijonų, kurie šale valstybinės kalbos vartoja ir savas indijoniškas kalbas.

Pietinėje Brazilijoje ir Čili yra stambių vokiškų kolonijų. Argentinoje ir Brazilijoje yra apie 3 milijonus italų. Šitos kolonistų grupės, žinoma, beveik nekenkia latynų vienybės idėjai. Sunkiausia būtų nugalėti tai GEOGRAFINES SĄLYGAS. Neapsakomai dideli plotai, kur susisiekimą kliudė vienur aukščiausi kalnai, kitur neįkengiami miškai-silvasai. Retai išbarstyti gyventojai neranda jokios galimybės situos plotus nugalėti ir įtaisyti gerą susisiekimą, be kurio negalima ir tų respublikų federacija. Turint omeny geografines bei etnografines sąlygas, negalima nei svajoti iš Latiniškos Amerikos padaryti viena galingą respubliką. Vienok 20 šitų respublikų galima būtų sugrupuoti į 3 grupes: 1) Meksika su Centraline Amerika bei Vakarinės Indijos salomis galėtų sudaryti vieną grupę iš 28 milijonų; 2) Brazilija jau užbaigta vienu, 32 milijonų gyv.; 3) visos kitos respublikos nuo Kolumbijos ir Ugninės Žemės galėtų irgi sudaryti vieną grupę iš 35 milijonų gyv. Nors šitos grupės sudarymui daug dar kankytų Andų aukštosios viršūnės.

Kaip bus aišty — vistiek. Viena tik aišku, jog kada nors Latiniškoji Amerika susilaus savo Didybės Amžiaus ir gal būt taps kymiausia baltųjų žmonių civilizacijos oazė.

giasi — tariasi, kaip čia patienus savo gyvenimo reikalus aprūpinus. Jie ima ieškoti daugiau šviekos, imia organizuoties. Va kur tikrasai gyvenimas, va kur jo tikroji svarba. Tad duokite mums daugiau žinių ne tiek apie savo laislus ir išvaizdinius — kadai ne kada ir tai bus gerai del įvairumo, del mūsų nulinksiminio — bet teikite mums žinių iš tik-

rojo — rimtojo gyvenimo, iš jo kovų ir vargų, iš jo svarbiųjų reikalų. Ir ypač informuokite mus ką ir kaip veikia kuopelės kooperatorių — tų tikrųjų mūsų amžius progresistų. Aš neginsiu pradžią padaryti. Ką patyriaus iš mūsų kooperatorių veikimo, tai pranešiu skaitančiai visuomenei. Toliau lai sukurta raknyti apie tuos pačius reikalus patys iš savo kolonijų.

GEOGRAFIJOS MOKSLAS GALI PADIDINTI ŽMONIJOS LAIME.

Ellsworth Huntington
Yale Universito geografinės profesorius.

Pastaraisiais laikais geografiniai taip persimainė kad daugelis žmonių nežino kas ji yra. Iš dešimties neį vieno neatsiras kurs turėtų tikrą supratimą apie geografinės inžinierius. Tuom tarpu tokių inžinierių jau pradeda atsirasti ir netoli ateityje jų bus daug. Jų pirmiausias uždavinys bus iširti žemės nandojimą.

Šiandien nesuskaitoma daugybė miestelių, kaimų, namų, fabrikų, gelžkelių, kanalizacijų, jonių ir kitokių žmogaus įstaigų randasi netinkamose vietose. Štai riogso fabrikos rezidencijų dalyse, vienos kitos kenkdamos. Mes laikome pievas ten kur turėtų būti daržovės, ir medvilninių laukus kur turėtų augti kukuruzai. Parikams tinkamas vietas mes naudojame gelžkeliams ir sandėliams, kurie galėtų kur kitur stailpti.

Kalifornijoje, San Francisco miestui namona naudoti Hiltchetchy vandenis. Jei pasaulis būtų išmanęs geografinės inžinierių svarbą, Kalifornijoje būtų supratę parką, aikštyną vandens kurs galima sunaudoti irrigacijai, kuomet lygionis išlaidomis jie galėtų atvesti į San Francisco šlaurės kalnų upeles, kurios niekuomet netiks irrigacijai.

GUNARD

AR MANOTE ATSIIMTI GIMINES I AMERIKA?
Lietuvos krovta jau yra pasibaigus, berdarb laikas prisirengti prie naujos krovos, kuri prasidės liepos 1 d. 1924 m.

Mūsų ofisas Kaune pagelbsti isigauti pasportus, vizas ir prirėginti juos tuojais kelionėn.

Nėra reikalo laukti tiems, kurie turi Cunard tiketus. Mus laivai išplaukia iš Europos kiekvieną savaitę.

Cunard tiketai yra geri del keleivio ant AQUITANIA, BERENGATIA ir MAURETANIA. Greičiausias jūm pataravimas puseiolyje.

Del informacijų kreipidies prie mūsų vietinio agento ar prie mūsų ofiso.

CUNARD LINE
128 State St., Boston, Mass.

DRAGIJOS IR KUOPOS TEMYKIT

VALLAVON IR IVARON ŽEMKAI

Ilgų metų praktikos artistikių daugy darba liudija tolstandiai draugija. Informacijų dėlai reiki: M. A. Norikinas, 14 Pienapi St., Lawrence, Mass.

giasi — tariasi, kaip čia patienus savo gyvenimo reikalus aprūpinus. Jie ima ieškoti daugiau šviekos, imia organizuoties. Va kur tikrasai gyvenimas, va kur jo tikroji svarba. Tad duokite mums daugiau žinių ne tiek apie savo laislus ir išvaizdinius — kadai ne kada ir tai bus gerai del įvairumo, del mūsų nulinksiminio — bet teikite mums žinių iš tik-

rojo — rimtojo gyvenimo, iš jo kovų ir vargų, iš jo svarbiųjų reikalų. Ir ypač informuokite mus ką ir kaip veikia kuopelės kooperatorių — tų tikrųjų mūsų amžius progresistų. Aš neginsiu pradžią padaryti. Ką patyriaus iš mūsų kooperatorių veikimo, tai pranešiu skaitančiai visuomenei. Toliau lai sukurta raknyti apie tuos pačius reikalus patys iš savo kolonijų.

Kitas geografinės inžinierių uždavinys bus nurodyti žmonėms kuriose vietose jie privalo apsigyventi, kuriais amatais jie turėtų ten užsimti, ir kurioje srityje jie gali ten tikėtis didžiausių pasekmių. Ar partartina anginti mėsaį gyvulius tolimoje šlaurėje, kaip Stefanonas siūlo. Ar jūm miestai tinka naujai vilnionių fabrikai? Ar jūm šeimynos fizinė sudėtis, temperamentas, išsilavinimas ir patirimas bus pritaikomi kavos plantacijų sąlygomis? Ar Italams ir Švedams geriau seksis ūkiuose ar fabrikuose; pietuose ar šlaurėje; prerijose ar vakaruose? Geografinės inžinierius atsakys į šituos klausimus, nes jis supranta įvairiausias apystovas. Jo patarimai išgelbės šimtus tikstantių žmonių nuo bėdųnų gyventi ir dirbti netinkamose vietose.

Pirm negu žmonija šitos laimės sulauks, geografinis teks įvykinti kitas ir gal būt didžiausias uždaviny. Jie turės iširti kuri žmonių rūšis išnyks ir kuri išsilaiko įvairiose kraštuose. Nors nedang žmonių tai pastebi, vienok įvairiose Jungtinių Valstybių dalyse gyventojų ypatybės mainosi sparčiu žingsniu. Tai esti dėl to kad viena žmonių rūšis persikelia iš ūkių į miestus; kita pasilieka namie; trečia keliauna į Vakarus; ketvirta išvažiuoja užsienį kaipo biznierių ar misionierių.

Velgi, vieno temperamento žmonių, kurie gyvena tulose geografinėse ar socialinėse apystovose turi mažas šeimynas, tuom tarpu kai kiti žmonės su kitokiais temperamentais ar gyvena kitokiose apystovose turi dides šeimynas. Laikai bėgant užviespataus didelių šeimynų tipas. Ir vėl, tulas fizinis tipas yra palinkęs į ligas vienos apystovose, bet ne kitokiose.

Tuo tarpu, gyventojų ypatybės keičiasi nepaprastu greitumu. Kad geografinės inžinierius galėtų atlikti savo darbą jis turi surasti kaip išlaikymą (for-preservation) pasirinkimas vieno ar kito tipo keičia žmonių ypatybių paskirstymą įvairiose krašto dalyse.

Dang mūsų politinių ir ekonominų sumišimų pasina nuo oro. Kaip to išvengti, labiausia nepatenkinti tikininkai gyvena ten kur lietus yra netikriausias (uncertain). Dėlto kad jų derlius iš metų į metus labai mainosi, jie pradeda politinius judėjimus kaip Liaudininkų Partija, Šiaurės Dakotos valstybinės pagalbos planą ir Ūkininkų Bloką. Jie bando gydyti fizinės ligos politikos vaistais.

O ko labiausia jiems reikia tai oro išpėjimo prieš šešis mėnesius ar metus. Tokie išpėjimai dabar negalimi, bet mes jau turime daug gerų ženkly. Nuoseklus šitų ženkly tyrimas yra vienas pirmųjų ir didžiųjų uždavinių ty meteorologų, kurie domisi klimatologija. Čia tai ir yra tikros pasisekimo vilties. Kai šito bus pasiekiama, tai bus sutaptyta mūsų kraštui kas met milijonai ir gal šimtai milijonų dolerių. Ir tai yra tik vienas iš daugybės lygiai svarbių uždavinių, kurių geografiniai turės griebtis netolimoj ateity.

ATVYKE iš Lietuvos Emigrantai, pasakoją, kad su atsistatė iš Amerikos "čekiais" žmonės — tur po keleto Kartų važinėti į bankas iki kol apmaino juos ant pinigų.

Nevarginkit saviškių su "čekiais," bet siųskit jiems grynus pinigus per visų užtikėtą Banką

giasi — tariasi, kaip čia patienus savo gyvenimo reikalus aprūpinus. Jie ima ieškoti daugiau šviekos, imia organizuoties. Va kur tikrasai gyvenimas, va kur jo tikroji svarba. Tad duokite mums daugiau žinių ne tiek apie savo laislus ir išvaizdinius — kadai ne kada ir tai bus gerai del įvairumo, del mūsų nulinksiminio — bet teikite mums žinių iš tik-

rojo — rimtojo gyvenimo, iš jo kovų ir vargų, iš jo svarbiųjų reikalų. Ir ypač informuokite mus ką ir kaip veikia kuopelės kooperatorių — tų tikrųjų mūsų amžius progresistų. Aš neginsiu pradžią padaryti. Ką patyriaus iš mūsų kooperatorių veikimo, tai pranešiu skaitančiai visuomenei. Toliau lai sukurta raknyti apie tuos pačius reikalus patys iš savo kolonijų.

Kitas geografinės inžinierių uždavinys bus nurodyti žmonėms kuriose vietose jie privalo apsigyventi, kuriais amatais jie turėtų ten užsimti, ir kurioje srityje jie gali ten tikėtis didžiausių pasekmių. Ar partartina anginti mėsaį gyvulius tolimoje šlaurėje, kaip Stefanonas siūlo. Ar jūm miestai tinka naujai vilnionių fabrikai? Ar jūm šeimynos fizinė sudėtis, temperamentas, išsilavinimas ir patirimas bus pritaikomi kavos plantacijų sąlygomis? Ar Italams ir Švedams geriau seksis ūkiuose ar fabrikuose; pietuose ar šlaurėje; prerijose ar vakaruose? Geografinės inžinierius atsakys į šituos klausimus, nes jis supranta įvairiausias apystovas. Jo patarimai išgelbės šimtus tikstantių žmonių nuo bėdųnų gyventi ir dirbti netinkamose vietose.

Pirm negu žmonija šitos laimės sulauks, geografinis teks įvykinti kitas ir gal būt didžiausias uždaviny. Jie turės iširti kuri žmonių rūšis išnyks ir kuri išsilaiko įvairiose kraštuose. Nors nedang žmonių tai pastebi, vienok įvairiose Jungtinių Valstybių dalyse gyventojų ypatybės mainosi sparčiu žingsniu. Tai esti dėl to kad viena žmonių rūšis persikelia iš ūkių į miestus; kita pasilieka namie; trečia keliauna į Vakarus; ketvirta išvažiuoja užsienį kaipo biznierių ar misionierių.

Velgi, vieno temperamento žmonių, kurie gyvena tulose geografinėse ar socialinėse apystovose turi mažas šeimynas, tuom tarpu kai kiti žmonės su kitokiais temperamentais ar gyvena kitokiose apystovose turi dides šeimynas. Laikai bėgant užviespataus didelių šeimynų tipas. Ir vėl, tulas fizinis tipas yra palinkęs į ligas vienos apystovose, bet ne kitokiose.

Tuo tarpu, gyventojų ypatybės keičiasi nepaprastu greitumu. Kad geografinės inžinierius galėtų atlikti savo darbą jis turi surasti kaip išlaikymą (for-preservation) pasirinkimas vieno ar kito tipo keičia žmonių ypatybių paskirstymą įvairiose krašto dalyse.

Dang mūsų politinių ir ekonominų sumišimų pasina nuo oro. Kaip to išvengti, labiausia nepatenkinti tikininkai gyvena ten kur lietus yra netikriausias (uncertain). Dėlto kad jų derlius iš metų į metus labai mainosi, jie pradeda politinius judėjimus kaip Liaudininkų Partija, Šiaurės Dakotos valstybinės pagalbos planą ir Ūkininkų Bloką. Jie bando gydyti fizinės ligos politikos vaistais.

O ko labiausia jiems reikia tai oro išpėjimo prieš šešis mėnesius ar metus. Tokie išpėjimai dabar negalimi, bet mes jau turime daug gerų ženkly. Nuoseklus šitų ženkly tyrimas yra vienas pirmųjų ir didžiųjų uždavinių ty meteorologų, kurie domisi klimatologija. Čia tai ir yra tikros pasisekimo vilties. Kai šito bus pasiekiama, tai bus sutaptyta mūsų kraštui kas met milijonai ir gal šimtai milijonų dolerių. Ir tai yra tik vienas iš daugybės lygiai svarbių uždavinių, kurių geografiniai turės griebtis netolimoj ateity.

ATVYKE iš Lietuvos Emigrantai, pasakoją, kad su atsistatė iš Amerikos "čekiais" žmonės — tur po keleto Kartų važinėti į bankas iki kol apmaino juos ant pinigų.

Nevarginkit saviškių su "čekiais," bet siųskit jiems grynus pinigus per visų užtikėtą Banką

THE BRIDGEVILLE TRUST COMPANY
BRIDGEVILLE, PA

po sekančių kursu:

100 Litų už	 \$10.75	600 Litų už	 \$63.20
200 " "	 21.20	700 " "	 73.30
300 " "	 31.85	800 " "	 83.70
400 " "	 42.10	1,000 " "	 104.00
500 " "	 52.50	2,000 " "	 208.50

Pagal šio kūrso bus nusiųsti grynai pinigai, kaip čia yra pažymėta, o jūm gimines gaus pakvietimą — kur paimt pinigus.

Apdovanoję saviškius ant Kalėdų, nepaliaukit šolpti juos ir toliaus, nes Lietuvoje vargas... Siunčiant pinigus reik adresuoti:

THE BRIDGEVILLE TRUST COMPANY
BRIDGEVILLE, PA.

Latiniškoji Amerika ir Jungtinės Valstybės dabar ir ateity

MONROE DOKTRINA.

Pastaraisiais metais Amerika minėjo šimtmetes sukaktuves taip vadamos prezidento Monroe doktrinos, kuri iškylo iš okleto "Amerika amerikiečiams." Vasingtone iškelta ši nacionalistinė Pan-Amerikonizmo ideja ne visų vienai suprantama ir aiškinama. Jungtinių Valstybių diplomatai ją aiškina ne patogesniu būdu, būtent: 1) jokia neamerikoniška valstybė neturi teisės kištis į Amerikos respublikų reikalus nei įsiviešinti teritorijų; 2) praktikoje Vasingtono valdžia visą dalyką taip sutvarko, kad Jungtinėms Valstybėms tenka visą vadovavimą Amerikos kontinente: jos visuomenė randa patvirtinimą ir prieštąsų savo visokeriopai intervencijai į Latiniškų respublikų vidaus reikalus. Pirmoji dalis labai priimtina visoms respublikoms, gi prieš antrąją dalį visos Latiniškos respublikos piestu stoja, nes mato didelį sau pavojų iš galingų Jungtinių Valstybių, kurių kapitalistinis imperializmas jau smarkiai spaudžia visas respublikas nuo Meksikos ir Kubos iki Panamos.

Štai vienas tipingas pavyzdys. Meksikos valdžia norėjo suvalstybinti visas savo krašto mainas ir kitas pošeiminius turusus bet ji negalėjo to padaryti nes New Yorko visagaliai kapitalistai griežtai tam pasipriešino. Kiekviena nepriklausoma valstybė gali savo tautos turtus suvalstybinti nesiklausdama svetimų valstybės nuomonės, kaip, pavyzdžiui, Lietuva suvalstybino pošeiminius turtus ir miškus ir įpravedė žemės reformą. Bet didžiulė Meksika jau nebeturi tiek nepriklausomybės, kiek jos turi mažytė Lietuva. O tai dėlto, kad Meksika guli Jungtinių Valstybių pasieny ir turi didžiulius gamtos turtus, kuriems nori naudotis svetimi kapitalistai.

Kuboje ir kitose vakarinės Indijos respublikose Jungtinės Valstybės turi daug platesnių teisių, negu dabar lenkai nori gauti mūsų Klaipėdoje. Tad visai suprantama, kodėl Latiniškoji Amerika nemylų, o vietomis net labai nekenčia Angliškios Amerikos. Mat ši pastaroji, turėdama daugiau pinigų ir dides karą laivyną, jau spėjo visur koją įkelti ir daugelini įsigalėti. Tad mums rodo, kad dabar svaiojamas Pan-Amerikonizmas atleity pasirodys dar sunkiau įvykinamas, negu šiančas.

DIDELĖ LATINIŠKOS AMERIKOS ATEITIS.

Dabar Jungtinės Valstybės kartu su savo kolonijomis turi art. 120 milijonų gyventojų. Gi 20 Latiniškųjų Amerikos respublikų turi tik apie 95 milijonus gyv., bet jų žemės plotas ir gamtos turtai yra apie 3 kartus didesni, negu Jungtinių Valstybių. Jei Latiniškos respublikos šiandien dar negali pasistatyti prieš šiaurinę imperializmą, tai tik dėlto, kad jos nėra su sąjungę vienon valstybių federacijai, ir dėlto, kad jų ekonomikai padėtis dabar yra tik tokia, kokia buvo šiaurės Amerikoje prieš karo laikais, vadinasi prieš 60 metų.

Pietų Amerikoje geros žemės plotai neapsakomai dideli, bet dar trūksta ten žmonių. Kai Jungtinės Valstybės sustabds ateityje, tai daug Europos išeivų jau kreipia savo akis į Latinišką Ameriką. Šitie išeiviai padidins ten rankų skaitlių ir šiaudien dar kalias Latiniškas respublikas užauginti į milijonus. Jak vias Brazilija turi puiklausios žemės daugiau negu Jungtinės Valstybės. Dabar ten gyvena tik 32 milijonų gyventojų, bet ten galėtų gražiai gyventi net 500—800 milijonų žmonių!

Prayartu juk prisiminti, kad Latiniškoji Amerika žiemos švelnė niekur neturi. Tad tas pats žemės plotas ten įgyje dvigubai ar net trilygės vertės, nes ten šiluma kasmet du, kartais net tris, kartus.

LATINŲ VIENYBĖS KLAUSIMAS.

Jeigu 20 latiniškų valstybių šiandien susijungtų, tai sudarytų federaciją iš 95 milijonų gyventojų, kurių skaitlinis ten uo-ka auga natūralia keliu, nes šeimynas ideja ir ryšiai ten daug tvirtesni, negu Angliškoje Amerikoje. Bet kodėl gi latiniškos šeimyns nepaiegią ligšiol susijungti? Mat visos jų svajonės apie būsimąją vienybę susiduria su nepergalimomis kliūtimis, kurių skaičius priminsime tik: latynų individualizmą, kalbų skirtingumą ir geografines sąlygas.

LATINŲ INDIVIDUALIZMAS yra stipresnis nei angli-

1. The first paragraph of the letter is as follows: